

**«ALIKHAN BOKEIKHAN UNIVERSITY» ББМ
ГУМАНИТАРЛЫҚ ФАКУЛЬТЕТ
ФИЛОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ**

ЭЛЕКТИВТІ ПӘНДЕР КАТАЛОГЫ

**БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫ:
6B01707 – ҚАЗАҚ ТІЛІ МЕН ӘДЕБИЕТІ
(күндізгі)**

Гуманитарлық факультеттің ОӘК мәжілісінде қаралып, бекітілген
Хаттама №_5_, __23__05__ 2023 ж.

Университеттің ОӘК мәжілісінде бекітілген
Хаттама №_5_, __25___.05__ 2023 ж.

Курс б/ша тандау №	Пән атауы	Кредит саны	Пререквизиттер	Постреквизиттер	Пәннің қысқаша сипаттамасы, күтілетін нәтижесі (білу, меңгеру, дағды)
БАЗАЛЫҚ ПӘНДЕР					
Тандау пәндері					
1	Тіл біліміне кіріспе	5	-	Қазіргі қазақ тілінің фонетикасы	Қысқаша сипаттама: Тіл білімнің негізгі ұғымдар жүйесімен және тілдік терминдермен таныстырады, тілдің ішкі және сыртқы заңдылықтарын, тілдің қоғаммен, ойлаумен, сөйлеумен, мәдениетпен байланысы, тілдің құрылымдық, жүйелік, танымдық болмысы, мәні жайлы түсінікті және студенттердің тілдік талдау дағдысын қалыптастырады. Күтілетін нәтиже: Білу: - тіл білімінің салары мен зерттеу объектісін; - тілдердің классификациясы мен типологиясын. Меңгеру: - тіл білімінің негізгі зерттеу әдістерін пайдалану; - тіл білімі саласында меңгерген білімдерін тәжірибе және ғылыми зерттеу барысында қолдана алу. Дағды: Тіл білімнің негізгі ұғымдар жүйесімен және тілдік терминдермен таныстырады, тілдің ішкі және сыртқы заңдылықтарын, тілдің қоғаммен, ойлаумен, сөйлеумен, мәдениетпен байланысы, тілдің құрылымдық, жүйелік, танымдық болмысы, мәні жайлы түсінікті және студенттердің тілдік талдау дағдысын қалыптастырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік.
1	Тіл теориясы	5	-	Қазіргі қазақ тілінің фонетикасы	Қысқаша сипаттама: Студенттің тіл білімі туралы теориялық білімін жетілдіреді. Тіл білімінің теориялық мәселелері, тілдің барлық салаларының даму заңдылықтары мен өзгеру бағдары туралы мәлімет береді. Күтілетін нәтиже: Білу: - тіл білімінің салалары мен зерттеу объектісін; Меңгеру: - пәнді оқу кезінде қалыптасқан білім, білік, дағдыларды кәсіби әрекетінде ұтымды қолдана білу.

					Дағды: Тілдің құрылымдық, жүйелік, танымдық болмысы, мәні жайлы түсінікті және студенттердің тілдік талдау дағдысын қалыптастырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
2	Халық ауыз әдебиеті	5	-	Хандық дәуір әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Ауыз әдебиетін көркемөнердің барлық салаларымен, ұлттың тарихымен, салт-дәстүрімен, этнографиясымен, философиямен, психологиямен, педагогикамен т.б. ғылымдармен байланыстыра отырып, басқа халықтар ауыз әдебиетімен салыстыра оқыту. Ауысып алу теориясын басты мақсатта ұстану. Күтілетін нәтиже: Білу: -Фольклордың өзіндік табиғатын; -Қазақ фольклорының қалыптасу, даму кезеңдері жайлы мағлұмат; Меңгеру: - Қазақ фольклорының көркемдік ерекшелігі және жазба әдебиеттің қалыптасуына әсер-ықпалын бағамдай білуге үйренеді; Дағды: Ауыз әдебиетін көркемөнердің барлық салаларымен, ұлттың тарихымен, салт-дәстүрімен, этнографиясымен, философиямен, психологиямен, педагогикамен т.б. ғылымдармен, басқа халықтар ауыз әдебиетімен салыстыра оқыту арқылы үйреніп дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
2	Фольклористика тарихы	5	-	Хандық дәуір әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Пәнді оқу барысында студенттерге әлемдік фольклортану ғылымындағы методологиялық ортақ мәселелері, фольклордың ауызша сөз өнері ретіндегі табиғаты, ерекшеліктері, тұтас көркемдік жүйесі, жанрлары, этникалық тәсілдері мен құралдары, жазба әдебиетпен арақатынасы, фольклордың зерттелу тарихы т.б. ауқымды мәселелер жөнінде білім беру. Күтілетін нәтиже: Білу: - Қазақ халық ауыз әдебиеті мұраларымен танысу арқылы өзіндік пікір қалыптастыру. Меңгеру: - қазіргі фольклортанудың өзекті мәселелерін; - теориялық білімді практикада қолдана білуді; Дағды: Пәнді оқу барысында білім алушы әлемдік фольклортану ғылымындағы методологиялық ортақ мәселелерді, ауызша сөз өнері ретіндегі табиғатын,

					ерекшеліктерін, тұтас көркемдік жүйесін, жанрларын, этникалық тәсілдері мен құралдарын, жазба әдебиетпен арақатынасын, фольклордың зерттелу тарихын т.б. ауқымды мәселелер жөнінде білім алуға дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
3	Әдебиеттануға кіріспе	5	-	Әдебиет теориясы	Қысқаша сипаттама: Пән мазмұнында әдебиеттану ғылымы және оның салалары, басқа ғылыми пәндер жүйесіндегі орны, әдебиет пен эстетика, сөз өнері жайлы ұғым, әдебиеттану ғылымының туу, даму және қалыптасу кезеңдері, Қазақстандағы әдеби-эстетикалық ойдың даму тарихы, көркем әдебиеттің образдылығы, образ және образдылық, көркем образ түрлері, оның жасалу жолдары, тақырып пен идея, мазмұн мен пішін, сюжет пен композиция, әдебиеттегі тек пен түр тақырыптары қарастырылған. Білу: Әдебиеттің ғылым ретінде дамуы, көркем шығарма құрылысы, мазмұны мен пішіні, тақырып пен идея, өлең құрылысы, теориясы, жанр дамуы туралы түсінік алу. Менгеру: - әдебиеттану ғылымын құрайтын ұғымдармен, категориялармен таныстырып, игерту; - Білім алушылар әдебиеттану ғылымын құрайтын ұғымдармен, категориялармен танысады; - Көркем шығарманы талдаудың ғылыми принциптерін игеріп, әдебиет пен фольклорды зерттеуге қажетті біліммен қаруланады; - Өз бойында көркемдікті танытын талғам қалыптастыра отырып, әдеби туындының ішкі, сыртқы аспектілерін саралап, түрлі қырынан талдауды үйренеді. Дағды: Пән мазмұнында әдебиеттану ғылымы және оның салалары, басқа ғылыми пәндер жүйесіндегі орны, әдебиет пен эстетика, сөз өнері жайлы ұғым, әдебиеттану ғылымының туу, даму және қалыптасу кезеңдері, Қазақстандағы әдеби-эстетикалық ойдың даму тарихы, көркем әдебиеттің образдылығы, образ және образдылық, көркем образ түрлері, оның жасалу жолдары, тақырып пен идея, мазмұн мен пішін, сюжет пен композиция, әдебиеттегі тек пен түр тақырыптарын саралап үйренуге дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
					Қысқаша сипаттама: Пәндерді оқу барысында кезеңдік әдебиеттану, әдеби сынның тенденциясы, заманауи

3	Қазіргі әдеби үрдіс	5	-	Әдебиет теориясы	қазақстандық әдеби үрдістің негізгі өкілдері, қазіргі қазақ прозасы, реалистік шешім, көркемдік шешім мәселесі тақырыптары қарастырылады. Күтілетін нәтиже: Білу: -әдебиеттану ғылымын құрайтын ұғымдар мен категорияларды; Меңгеру: Меңгеру: -әдебиеттану ғылымын құрайтын ұғымдар мен категорияларды таныстырып, игерту; -әдеби даму процесі, оның заңдылықтары, көркемдік тәжірибе дәстүрі мен жаңашылдық мәселелерін көркемдік тұрғыда қабылдай білу; Дағды: Пәндерді оқу барысында кезеңдік әдебиеттану, әдеби сынның тенденциясы, заманауи әдеби үрдістің негізгі өкілдері, қазіргі қазақ прозасы, реалистік шешім, көркемдік шешім мәселесі тақырыптары қарастыра отырып дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
4	Қазіргі қазақ тілінің фонетикасы	5	Тіл біліміне кіріспе	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы, Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы	Қысқаша сипаттама: Қазақ тілінің дыбыс жүйесі, дыбыстық заңдылықтары, дыбыстардың жіктелуі, буын және екпін, қазақ тілінің орфографиясы мен орфоэпиясы, қазақ тілінің фонетикалық даму заңдылықтары туралы теориялық тұрғыдан жүйелі білім береді. Күтілетін нәтиже: Білу: -қазақ тілі дыбыстық жүйесінің зерттелу тарихын; -фонетиканың салаларын, фонетикалық бірліктерді; -фонетикалық зерттеулердегі қолданылатын әдістерді; -фонетикалық және фонологиялық талдау. Меңгеру: -тілдік қатысымды ғылыми тұрғыдан жүйелеп, заңдылықтарын негіздеп оқытатын ғылыми курстың қағидаларын саналы игеріп, тәжірибеде қолдану. Дағды: Қазақ тілінің дыбыс жүйесі, дыбыстық заңдылықтары, дыбыстардың жіктелуі, буын және екпін, қазақ тілінің орфографиясы мен орфоэпиясы, қазақ тілінің фонетикалық даму заңдылықтары туралы теориялық тұрғыдан жүйелі білімді дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
					Қысқаша сипаттама: Түркі тілдерінің фонетикасы, дыбыстық жүйесінің өзіндік ерекшеліктерін жан-жақты, терең қарастырады. Түркі тілдерінің

4	Түркі тілдерінің салыстырмалы фонетикасы	5	Тіл біліміне кіріспе	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы, Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы	салыстырмалы фонетикасының зерттелу тарихынан, әр түркі тілінің өзіндік ерекшеліктерінен мәлімет береді, оларды бір бірінен ажырата білуге үйретеді. Салыстыра оқыту, зерделеу арқылы туыстық ерекшеліктерін анықтайды. Сонымен қатар жалпы түркі тілдерінің ортақ заңдылықтарымен бірге оларды басқа тілдік жүйедегі тілдерден ерекшелейтін белгілерін жан-жақты талдауға үйретеді. Күтілетін нәтиже: Білу: -қазақ тілінің дыбыс құрамы мен жүйесін дыбыс жасалымы, дыбыс айтылымы, дыбыс естілімі тұрғысынан талдап, сипаттау. Меңгеру: - эксперимент әдістерінің нәтижесінде дәстүрлі фонетикаға енген ұғымдар мен атаулар жүйесін меңгеріп, кәсіптік іс-әрекетте пайдалана білу; Дағды: Салыстыра оқыту, зерделеу арқылы туыстық ерекшеліктерін анықтап, сонымен қатар жалпы түркі тілдерінің ортақ заңдылықтарымен бірге оларды басқа тілдік жүйедегі тілдерден ерекшелейтін белгілерін жан-жақты талдауға үйретіп дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
5	Ежелгі дәуір әдебиеті	5	Халық ауыз әдебиеті	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: «Ежелгі дәуір әдебиеті» пәннің мақсаты - біздің заманымызға дейінгі сақтар мен ғұндардың жазу-сызуларынан бастап, заманымыздың VI-XIV ғасырларында қалыптасып дамыған түркілік жазба әдебиетімізге байланысты біртұтас ұғым түсінік қалыптастыру. Ежелгі дәуірдегі әдебиетті көне тарихпен, көшпенділер мәдениетімен сабақтастыру. Әдеби мәдени және тарихи жазба ескерткіштер мен әдеби мұралардың мазмұны мен көркемдік мұратын талдау. Күтілетін нәтиже: Білу: Қазіргі түркі тілдес халықтардың тарихы, қоғамдық, әлеуметтік және рухани өмірімен, тұрмыс - тіршілігімен танысу. Меңгеру: - Ежелгі жазба ескерткіштер; - XII ғасырдағы әдеби ескерткіштер; - XIV ғасыр әдебиеті. Дағды: Ежелгі дәуір әдебиетін көне тарихпен, көшпенділер мәдениетімен сабақтастыру. Әдеби мәдени және тарихи жазба ескерткіштер мен әдеби мұралардың мазмұны мен көркемдік мұрасын талдау,

					сарлау, дағдылану. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
5	Ежелгі жыр-аңыздар	5	Халық ауыз әдебиеті	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Пәннің мақсаты – қазақ әдебиеті тарихының көнеден жеткен әдеби мұралары мен сөз зергерлерінің туындыларын меңгерту. Ертедегі көшпелі түрік тайпалары, олардан жеткен көне әдеби үлгілер, Түрік ескерткіштері, оғыз-қыпшақ дәуірінен жеткен әдеби мұралар, Ислам дәуіріндегі әдеби мұралар, Алтын орда дәуірінде жазылған әдеби, тарихи еңбектермен таныстырып, түркі халықтарында бар нұсқалармен салыстыра қарастыру. Пәнді оқыту барысында түркі халықтарына ортақ жыр-аңыздардағы тұрмыс-салт, мәдениет, дүниетаным. Күтілетін нәтиже: Білу: Қазақ әдебиеті тарихының ежелгі жыр-аңыздары, ежелгі дәуірден жеткен әдеби мұралар мен сөз зергерлерінің туындыларын. Меңгеру: - Ертедегі көшпелі түрік тайпалары, олардан жеткен көне аңыздар; - Түрік ескерткіштері туралы әртүрлі жырлар мен аңыздар; - Оғыз-Қыпшақ дәуірінен жеткен аңыздар; - Ислам дәуірі әдебиетіндегі жырлар мен аңыздар; - Алтын Орда дәуірінде жазылған аңыздардың тарихилығы. Дағды: Ертедегі көшпелі түрік тайпалары, олардан жеткен көне әдеби үлгілер. Түрік ескерткіштері, оғыз-қыпшақ дәуірінен жеткен әдеби мұралар, Ислам дәуіріндегі әдебиет, Алтын орда дәуірінде жазылған әдеби, тарихи еңбектерді зерттеу жұмыстарымен таныстырып, болашақ мамандыққа дағдыландыру. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
6	Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы	5	Тіл біліміне кіріспе	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	Қысқаша сипаттама: Тілдік бірлік ретіндегі сөздің ерекшелігін, тілдік жүйедегі маңызын түсіндіреді, мағына және оның түрлерін, лексикалық мағынаның грамматикалық мағынадан басты айырмашылықтарын танытады. Сөз және оған тән белгілер, лексикалық мағына және оның ұғыммен байланысы, лексикалық мағынаның құрылымы мен түрлері, лексикадағы жүйелік қатынастар қаралады. Қазіргі қазақ тілі лексикасының шығу арналары анықталады. Қазақ тілінің сөздік құрамы мен қоры, қазақ тілі лексикасының дамуы мен құрылымы, оның стиль түрлеріне байланысты жіктелістері сараланады. Сондай-ақ

					фразеология мәселесі мен лексикография мәселесі де жан-жақты түсіндіріледі. Күтілетін нәтиже: Білу: - Лексикологияның негізгі бірліктерін; - сөздің негізгі ерекшеліктері мен атқаратын қызметін; Меңгеру: - Лексикология мен сөзжасам теориясы туралы ғылыми еңбектерді өзбетінше қолдана алу; Дағды: Тілдік бірлік ретіндегі сөздің ерекшелігін, тілдік жүйедегі маңызын түсіндіреді, мағына және оның түрлерін, лексикалық мағынаның грамматикалық мағынадан басты айырмашылықтарын ажыратып, талдай білуге дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
6	Қазақ тілінің семантикасы	5	Тіл біліміне кіріспе	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	Қысқаша сипаттама: Семантика ілімінің негізгі ғылыми-теориялық жүйесін, тілдік бірліктердің мағыналық жүйесінің құрылымын, өзіндік ерекшеліктерін терең таныстырады. Қазақ тілінің семантикасының негізгі теориялық ұғымдарын меңгертеді, сөздің мағыналық құрылымын «формадан мазмұнға принципі» негізінде оқытады. Семантика мәселелерінің теориялық ұғымдарын, лексикалық мағына, грамматикалық мағына, сөзжасамдық мағынаның бір-бірінен айырмашылығы мен ұқсастығын, сөз семантикасындағы макромағыналарды, денотаттық мағынаның, сигнификаттық мағынаның, реляциялық мағына, сезімдік мағына ерекшеліктерін, сөз семантикасындағы микрожүйесін, архисема, өзек сема, ортақ сема, арнайы сема, жіктелген сема ерекшелігі мен айырмашылығын меңгертеді. Күтілетін нәтиже: Білу: - лексикология салаларын - семасиология, фразеология, диалектология, лексикография, этимология және т.б.; Меңгеру: - тіл білімі салалары бойынша меңгерген білімдерін тәжірибеде қолдана білу; Дағды: Семантика ілімінің негізгі ғылыми-теориялық жүйесін, тілдік бірліктердің мағыналық жүйесінің құрылымын, өзіндік ерекшеліктерін терең таныстырады. Қазақ тілінің семантикасының негізгі теориялық ұғымдарын меңгертеді, сөздің мағыналық құрылымын «формадан мазмұнға принципі» негізінде оқытып

					дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
7	Хандық дәуір әдебиеті	6	Ежелгі дәуір әдебиеті	XIX ғасыр әдебиеті	Қысқаша сипаттама: «Хандық дәуір әдебиеті» пәні қазақ хандығы құрылған кезеңнен XIX ғасырға дейінгі кезеңді қамтиды. Қазақ әдебиетінің өкілдері – Асан – қайғы, Қазтуғандардан бастап ақындық поэзияның көрнекті өкілдері - Көтеш, Шал ақындар шығармашылығын қамтып, жыраулық поэзияның ақындар поэзиясымен сабақтастығы, идеялық-көркемдік жалғастығы мәселелері ғылыми-теориялық талдаулар арқылы түсіндіріледі. Күтілетін нәтиже: Білу: Жыраулар өмірінен мәліметтер; Меңгеру: - Жырауларлардың өмірі мен шығармашылығы; - Жыраулардың поэзиялық мұрасына әдеби талдау жасау. Дағды: Жыраулық поэзияның ақындар поэзиясымен сабақтастығы, идеялық-көркемдік жалғастығы мәселелері ғылыми-теориялық талдаулар арқылы түсіндіріледі, дағдыға икемдейді. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
7	Қазақтың билер мен шешен-ділмарлары	6	Ежелгі дәуір әдебиеті	XIX ғасыр әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Халықтың рухани – мәдени өміріндегі өнердің бірі – шешендік өнер. Олардың қатарында Майқы би, Жиренше шешеннен бастап Төле, Қазыбек, Әйтеке, Сырым биге дейінгі билердің өмірі мен ел ішіндегі әдет-ғұрыптық қағида заңдары толық қамтылады. Шешендік өнердің түрлері мен поэтикалық ерекшеліктері талдаулар арқылы түсіндіріледі. Күтілетін нәтиже: Білу: - Қазақ хандығы дәуіріндегі әдебиет жайындағы ғалымдардың айтылған пікіріне сараптама жасай білу; Меңгеру: Жырауларлардың өмірі мен шығармашылығына тоқталу. Дағды: Шешендік өнердің түрлері мен поэтикалық ерекшеліктері талдаулар арқылы түсіндіріледі, дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
8	XIX ғасыр әдебиеті	6	Хандық дәуір әдебиеті	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: XIX ғасырдың бірінші және екінші жартысындағы тарихи-әлеуметтік жағдайдың ақындар поэзиясына негіз болып, шығармашылықтарында айқын көрініс табуы, XIX ғасырдың II жартысынан бастап жүйелі түрде хатқа түсе бастауы, зерттелуі қарастырылады. Негізгі өкілдері Дулат, Махамбеттен бастап, ағартушы-

					демократтар Шоқан, Ыбырай, Абай және XIX ғасырдың аяғындағы әнші, сал-серілерге дейінгі ақындар. Күтілетін нәтиже: Білу: - XIX ғасырдағы қазақ әдебиетінің өзіндік табиғатын меңгеру; - XIX ғасырдағы әдебиет үлгілерінің сақталуы, басылым жайы. Қазақ әдебиеті тарихында аталмыш дәуір әдебиетінің зерттелуі, ғылыми жүйеге түсуі туралы мағлұмат беру; Меңгеру: - XIX ғасырдағы қазақ әдебиетінің өзіндік табиғатын меңгереді; - XIX ғасырдағы қазақ әдебиетінің қалыптасу, даму кезеңдері жайлы мағлұмат алады; Дағды: XIX ғасырдың бірінші және екінші жартысындағы тарихи-әлеуметтік жағдайдың ақындар поэзиясына негіз болып, шығармашылықтарында айқын көрініс табуы, XIX ғасырдың II жартысынан бастап жүйелі түрде хатқа түсе бастауы, зерттелуі қарастырылып, дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
8	Зар заман әдебиеті	6	Хандық дәуір әдебиеті	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Зар заман кезеңінде ғұмыр кешіп, отарлық езгіге түскен қазақ халқының тағдырын мұң-зармен жырлаған ақындар шоғыры қамтылады. Зар заман ақындары: Дулат, Шортанбай, Мұрат, Әбубәкір, Албан Асан, т.б. шығармашылықтарына талдау жасалып, тақырыптық-идеялық мазмұны айқындалады. Зар заман ақындары тұсынан қазақ әдебиеті жазбаша сипат алатынын атап көрсетіледі. Күтілетін нәтиже: Білу: - Ағартушылық бағыттағы әдебиет үлгілерінің сақталуы, басылым жайы. Қазақ әдебиеті тарихында аталмыш дәуір әдебиетінің зерттелуі, ғылыми жүйеге түсуі туралы мағлұмат беру; Меңгеру: - XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті мұраларының мәтінімен танысып, олардың идеялық-эстетикалық құндылықтары туралы өзіндік пікір қалыптастырады; Дағды: Зар заман кезеңінде ғұмыр кешіп, отарлық езгіге түскен қазақ халқының тағдырын мұң-зармен жырлаған ақындар шоғыры қамтылып оқытылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік

9	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	6	Тіл біліміне кіріспе, Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы	Қазіргі қазақ тілінің синтаксисі	Қысқаша сипаттама: Қазақ тіліндегі сөздердің лексика-грамматикалық топтары, тілдегі грамматикалық мағыналар мен формалар туралы ғылыми теориялық білім беріледі, қазақ тіліндегі сөздердің тұлғалық өзгеруі, сөз және оның формалары, сөз таптары туралы мәлімет беріледі, морфология пәнінің зерттелу тарихына тоқталып, ғалымдар көзқарастары сараланады. Күтілетін нәтиже: Білу: - грамматиканың салаларын, сөз таптарының лексика-грамматикалық сипаттарын білуі; Менгеру: - Практикада алған теориялық білімдерін сауатты қолдану; Дағды: Қазақ тіліндегі сөздердің лексика-грамматикалық топтары, тілдегі грамматикалық мағыналар мен формалар туралы ғылыми теориялық білім беріледі, қазақ тіліндегі сөздердің тұлғалық өзгеруі, сөз және оның формалары, сөз таптары туралы мәлімет беріледі, морфология пәнінің зерттелу тарихына тоқталып, ғалымдар көзқарастары сараланады, дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
9	Қазақ тілінің морфемикасы	6	Тіл біліміне кіріспе, Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы	Қазіргі қазақ тілінің синтаксисі	Қысқаша сипаттама: Морфемика саласында қазақ тілінің морфемалар жүйесі, морфеманың түрлері мен басқа тілдік бірліктерден айырмашылығы қаралады. Морфтар, нольдік морфема мен нольдік форма, көмекшілер олардың құрылысы мен қызметі туралы айтылады. Қазақ тіл білімінің осы күнгі қол жеткізген табыстары негізінде студенттерге морфемиканың зерттеу нысаны болып табылатын түбір морфема және аффикстік морфема, олардың түрлері, құрылымы туралы жан-жақты лингвистикалық түсінік қалыптастырып, білім беру болып табылады. Күтілетін нәтиже: Білу: - әр сөз табының грамматикалық ерекшеліктерін білуі керек; Менгеру: - грамматикалық категорияларға қатысты пікірлердің дұрысын және грамматикалық ұғымдардың тәсілдері мен негізгі әдістерін қолдану. Дағды: Морфемика саласында қазақ тілінің морфемалар жүйесі, морфеманың түрлері мен басқа тілдік бірліктерден

					айырмашылығы қаралады. Морфтар, нольдік морфема мен нольдік форма, көмекшілер олардың құрылысы мен қызметі туралы айтылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
10	Қазіргі қазақ тілінің сөзжасамы	5	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Сөзжасам тілдің сөзжасам жүйесін, сөзжасамдық бірліктерді, сөзжасам заңдылықтарын, амал-тәсілдерін, сөздердің жасалу жолдарын, сөзжасам арқылы жасалған туынды сөздерді, олардың түрлерін, сөзжасамдық үлгілерді, сөзжасамдық мағынаны, әр сөз табының сөзжасамын т.б. сөзжасамға қатысты мәселелерді зерттейді. Күтілетін нәтиже: Білу: - сөзжасамдық негізгі ұғымдар мен зерттелуін; - сөзжасамдық тәсілдерді; - туынды сөздердің ішкі мағыналық құрылымын; Менгеру: - сөзжасам теориясы туралы ғылыми еңбектерді өз бетінше қолдана алу; Дағды: Сөзжасам тілдің сөзжасам жүйесін, сөзжасамдық бірліктерді, сөзжасам заңдылықтарын, сөзжасамның амал-тәсілдерін, сөздердің жасалу жолдарын, сөзжасам арқылы жасалған туынды сөздерді, олардың түрлерін, сөзжасамдық үлгілерді, мағынаны, әр сөз табының сөзжасамын т.б. сөзжасамға қатысты мәселелерді зерттеп дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
10	Қазақ тілінің тарихи сөзжасам жүйесі	5	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Тарихи сөзжасам жүйесі көне дәуірлерден бергі сөзжасамның қалыптасуы мен зерттелу тарихын қамтиды. Көне жазба ескерткіштерінде, Орхон Енисей жазбаларындағы жаңа сөздердің жасалу тәсілдерін, сөзжасамдық жұрнақтарды, сөздердің әртүрлі мағынада қолданылуын қарастырады. Күтілетін нәтиже: Білу: - сөзжасамдық ұя, тізбек, тарам, тип, жұп т.б. ұғымдарды; - сөз таптарының сөзжасамдық ерекшеліктерін. Менгеру: - пәнді оқу негізінде қалыптастырған білім, білік, дағдыларын кәсіптік іс-әрекетте ұғымды қолдана білу; Дағды: Тарихи сөзжасам жүйесі көне дәуірлерден бергі сөзжасамның қалыптасуы мен зерттелу тарихын

					камтиды. Көне жазба ескерткіштерінде, Орхон Енисей жазбаларындағы жаңа сөздердің жасалу тәсілдерін, сөзжасамдық жұрнақтарды, сөздердің әртүрлі мағынада қолданылуын қарастырып дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
11	Қазіргі қазақ тілінің синтаксисі	5	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: «Синтаксис» пәнінде синтаксис саласының зерттеу нысаны, сөз тіркесі және оның басқа тілдік бірліктерден ерекшелігі қарастырылады. Сондай-ақ сөздердің өзара байланысу тәсілдері мен түрлері сараланады. Сөз тіркестерінің құрылымдық түрлері анықталып, сөз тіркестерін құрауға сөз таптарының қатысы анықталады. Есімді сөз тіркестерінің байланысу жолдары мен ерекшеліктері, сөз тіркестері сыңарлары арасындағы мағыналық қатынас түсіндіріледі. Етістікті сөз тіркестері де байланысу түрлері мен сыңарлары арасындағы мағыналық қатынасқа қарай жіктеліп көрсетіледі. Сөйлем, сөйлемнің түрлері, жай сөйлем, күрделенген жай сөйлемдер және құрмалас сөйлемдердің грамматикалық табиғаты. Салалас және сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлері қарастырылады. Күтілетін нәтиже: Білу: - қазақ тілі грамматикалық жүйесінің зерттелу тарихын; - синтаксистің салаларын, синтаксистік бірліктерді; Меңгеру: - теориялық білімдерінің негізінде қалыптасқан білім, білік, дағдыларын жұмыс барысында оңтайлы қолдана білу; Дағды: Сөйлем, сөйлемнің түрлері, жай сөйлем, күрделенген жай сөйлемдер және құрмалас сөйлемдердің грамматикалық табиғаты. Салалас және сабақтас құрмалас сөйлемдердің мағыналық түрлері қарастырылып дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
11	Қазақ тіліндегі синтаксистік парадигмалар	5	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Қазіргі қазақ тіліндегі синтаксистік парадигмалар туралы түсінік беріліп, синтаксистік парадигмалардың зерттелуі, теориялық мәселелері жан-жақты қарастырылады. Тіл жүйесіндегі парадигмалық және синтагмалық қатынастарды сипаттайды. Күтілетін нәтиже: Білу: - сөз бен сөздің байланысу тәсілдері мен байланысу формаларын меңгеру;

					- сөйлем түрлері, олардың ерекшеліктерін ажырату, жасалу тәсілдерін талдап, сипаттау. Меңгеру: - теориялық білімдерінің негізінде қалыптасқан студенттердің білік, дағдыларын жұмыс барысында оңтайлы қолдана білуіне мүмкіндік туғызу; - қажетті тілдік әдістемелік білімдерді кәсіптік іс-әрекетте пайдалана білу; Дағды: Қазіргі қазақ тіліндегі синтаксистік парадигмалар туралы түсінік беріліп, синтаксистік парадигмалардың зерттелуі, теориялық мәселелері жан-жақты қарастырылады. Тіл жүйесіндегі парадигмалық және синтагмалық қатынастарды сипаттайды. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
12	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	5	XIX ғасыр әдебиеті	Қазіргі қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Курс барысында студенттер ақын жыраудың әдеби дәстүрлері, Ы.Алтынсариннің мұралары мен басқа да жазушылар, 19 ғасырдағы қазақ әдебиеті, ақындардың ғылыми және поэзиялық жинақтарының мәселелері, 19 ғасыр және оның жанрлары, XIX ғасырдың басындағы қазақ әдебиетін қалыптастыру және дамыту, әсіресе XIX әдебиеті сияқты тақырыптар туралы біледі. Күтілетін нәтиже: Білу: - XX ғасыр басы Қазақ елінің әлеуметтік-экономикалық және рухани-мәдени дамуы жолындағы аса күрделі кезең екендігі; Меңгеру: - студенттерге кезеңдік әдебиет ерекшелігін түсіндіру үшін пән аралық байланысқа аса мән беру; Дағды: Курс барысында білім алушылар ақын жыраулардың әдеби дәстүрлері, Ы.Алтынсариннің мұралары мен басқа да жазушылар, XIX ғасырдағы қазақ әдебиеті, ақындардың ғылыми және поэзиялық жинақтарының мәселелері, XIX ғасыр және оның жанрлары, XIX ғасырдың басындағы қазақ әдебиетін қалыптастыру және дамыту, әсіресе XIX әдебиеті сияқты тақырыптар туралы біліп, дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
12	Алаш әдебиеті	5	XIX ғасыр әдебиеті	Қазіргі қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Ұлттық мемлекетті қалыптастыру идеясы ұлттық қажеттіліктердің негізінде туындайтын білім болса, ұлттық идеяның білімін қалыптастыратын нағыз зиялылар Алаш қайраткерлерінің тұлғалық бейнелерін, публицистика және әдеби сынның қалыптасу жолындағы еңбектерімен

					танысу. Алаш идеясын бүгінгі тәуелсіздік идеясымен ағастыру. Күтілетін нәтиже: Білу: әдебиеттің, көркемдік-эстетикалық ой-сана дамуының жайынан мәліметтер білуі керек; Меңгеру: - қазақ әдебиетінің ұлттық ерекшелігі мен шығармагер тұлғалардың дербес ізденістерін айқындау мақсатында өзге ел әдебиеті тарихымен салыстыра сипаттау; Дағды: Алаш қайраткерлерінің ұлт болып қалыптасу жолындағы тұлғалық бейнелерін, публицистика және әдеби сынның қалыптасу жолындағы еңбектерін таныту. Жалпы Алаш партиясының құрылу және Алаш автономиясының нысаналы өмірлік мұрат-мақсатын анық танытатын және де осы жолдағы қайраткерлер еңбегін жастарға таныту, дағдыландыру. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
13	Қазіргі қазақ әдебиеті	5	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	Кешенді мемлекеттік емтихан	Қысқаша сипаттама: «Қазіргі қазақ әдебиеті» пәні қазіргі қазақ әдебиетінің көркемдік даму арналарын айқындау, ұлттық сөз өнеріне қосылған көркем шығармаларды талдаудың ғылыми принциптеріне теориялық тұрғыдан дәйекті дәлелдеу, әдебиетті қоғамдық ой-санамен қабаттастыра зерделеу студенттердің рухани и жетілуіне және оның қоғамдық - саяси әлеуметтік көзқарасын қалыптастыруды мақсат етеді. Қазіргі кезеңде жазылып жарық көрген, әдебиеттің тарихы мен процесінде айрықша орны бар көркем шығармалар мен көрнекті қаламгерлердің өмірбаянын, шығармашылық ізденістерін, олар туралы ілгері зерттеулер мен еңбектерді барынша толық қамту болып табылады. Күтілетін нәтиже: Білу: - тарих пен әдебиет сабақтастығын; - әдеби үдерістегі дәстүр мен жаңашылдық мәселесін. Меңгеру: - әдеби үдерістегі дәстүр мен жаңашылдық мәселесін көркем шығармадан тауып үйренеді; Дағды: Қазіргі кезеңде жазылып жарық көрген, әдебиеттің тарихы мен процесінде айрықша орны бар көркем шығармалар мен көрнекті қаламгерлердің өмірбаянын, шығармашылық ізденістерін, олар туралы ілгері зерттеулер мен еңбектерді барынша толық қамтылып, дағдыланады.

					Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
13	Тәуелсіздік жылдардағы қазақ әдебиеті	5	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	Кешенді мемлекеттік емтихан	Қысқаша сипаттама: Қазақ әдебиетінің тарихындағы маңызды да күрделі кезең болып табылатын 1991-2019 жылдар аралығындағы әдеби процесс пен әдебиет тарихы жөнінде хронологиялық ұстанымды сақтай отырып, әдебиеттану ғылымының қол жеткізген бүгінгі табыстары негізінде барынша толық, тиянақты білім беру. Тәуелсіздік жылдары жазылып, жарық көрген, әдебиеттің тарихы мен процесінде айрықша орны бар көркем шығармалар мен көрнекті қаламгерлердің өмірбаянын, шығармашылық ізденістерін, олар туралы іргелі зерттеулер мен іргелі еңбектерді барынша толық қамту болып табылады. Сондай-ақ аталған кезеңдердің әдеби даму мен дәстүрдің диалектикалық үйлесімінің қаншалықты дәрежеде болғандығына назар аударылады. Көркемдік дамудағы жалғастық пен жаңашылдықты ескере отырып, 1991-2019 жылдардағы басты-басты әдеби шығармаларды идеялық, жанрлық, көркемдік бейнелеу тәсілдері тұрғысынан талдап, шеберлік мәселелеріне байланысты бағалай білу студенттердің өз пікірлерін қалыптастыруына жағдай жасайды. Күтілетін нәтиже: Білу: - тарихи прозаны талдап, салыстыра зерттеу жұмыстарын жүргізу; Меңгеру: - қазақ әдебиеті өкілдерінің алдына қойған мақсат-міндеттері; Дағды: Қазақ әдебиетінің тарихындағы маңызды да күрделі кезең болып табылатын 1991-2019 жылдар аралығындағы әдеби процесс пен әдебиет тарихы жөнінде хронологиялық ұстанымды сақтай отырып, әдебиеттану ғылымының қол жеткізген бүгінгі табыстары негізінде барынша толық, тиянақты білім беруге дағдылану. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
14	Жалпы тіл білімі	5	Тіл біліміне кіріспе	Кешенді мемлекеттік емтихан	Қысқаша сипаттама: Тіл біліміндегі негізгі теориялармен таныстырады, тіл туралы ғылымның өткен тарихынан, қазіргі күйінен, алда тұрған міндеттерінен, шешілген және шешілмеген проблемаларынан жан-жақты мәлімет береді. Тіл білімінің даму тарихында қолданылған, қазір қолданып жүрген, жаңадан туа бастаған арнаулы әдістер мен әдістемелерді саралап түсіндіреді. Тіл

					білімінің басқа қоғамдық жаратылыстану және техникалық ғылымдар ішінде алатын орнын, олармен байланысын анықтайды. Тіл білімін дамытуға өз үлестерін қосқан ғалымдармен, тіл білімі мектептерімен таныстырады. Күтілетін нәтиже: Білу: Тіл білімінің басқа қоғамдық жаратылыстану және техникалық ғылымдар ішінде алатын орнын, олармен байланысын анықтау. Меңгеру: Тіл білімінің даму тарихында қолданылған, қазір қолданып жүрген, жаңадан туа бастаған арнаулы әдістер мен әдістемелердің сырларын ашып беру. Дағды: Тіл біліміндегі негізгі теориялармен таныстырады, тіл туралы ғылымның өткен тарихынан, қазіргі күйінен, алда тұрған міндеттерінен, шешілген және шешілмеген проблемаларынан жан-жақты мәлімет береді. Тіл білімінің даму тарихында қолданылған, қазір қолданып жүрген, жаңадан туа бастаған арнаулы әдістер мен әдістемелерді саралап түсіндіреді. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
14	Әлем тіл білімінің жаңа бағыттары	5	Тіл біліміне кіріспе	Кешенді мемлекеттік емтихан	Қысқаша сипаттама: Тіл біліміндегі нейролингвистика, паралингвистика, психолингвистика, прагмалингвистика, когнитивтік лингвистика сияқты тіл біліміндегі жаңа бағыттар туралы түсінік беріп, олардың зерттеу нысандары, мақсат-міндеттерімен, негізгі зерттеу мәселелерімен таныстырады. Күтілетін нәтиже: Білу: Тіл білімінің басқа қоғамдық жаратылыстану және техникалық ғылымдар ішінде алатын орнын, олармен байланысын анықтау. Меңгеру: Тіл теориясының даму тарихында қолданылған, қазір қолданып жүрген, жаңадан туа бастаған арнаулы әдістер мен әдістемелердің сырларын ашып беру. Дағды: Тіл біліміндегі нейролингвистика, паралингвистика, психолингвистика, прагмалингвистика, когнитивтік лингвистика сияқты тіл біліміндегі жаңа бағыттар туралы түсінік беріп, олардың зерттеу нысандары, мақсат-міндеттерімен, негізгі зерттеу мәселелерімен таныстырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік

КӘСІПТЕНДІРУ ПӘНДЕРІ					
Таңдау пәндері					
1	Қазақ тілінің тарихи грамматикасы	3	Тіл біліміне кіріспе	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Курстың барысында студенттер тарихи лексикология, тарихи фонетика, тарихи синтаксис, ғылыми көзқарастар, қазақ тілін қалыптастыру кезеңдері, қазақ тілін қалыптастырудың негізін құрайтын тарихи мақсаттар, зерттеудің мақсаттары мен міндеттеріне сай келетін әдістерді меңгереді. Күтілетін нәтиже: Білу: - тілдің дыбыстық сипаты мен грамматикалық құрылымының негіздерін; - грамматика курсының мақсаты мен міндеті, оның тілдік сипаттама грамматикасынан айырмашылығы мен байланысы, тарихи лексикология мен этимология туралы мағлұмат алады. Меңгеру: - өз еркімен зерттеу жүргізе алу; - тілдік талдаудың зерттеу әдістерін; - Тілдің фонетикалық жүйесінің тарихын. Дағды: Курс барысында білім алушылар тарихи лексикология, тарихи фонетика, тарихи синтаксис, қазақ тілін қалыптастыру кезеңдері, қазақ тілін қалыптастырудың негізін құрайтын тарихи мақсаттар, зерттеудің мақсаттары мен міндеттеріне сай келетін әдістерді меңгеріп, дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
1	Қазақ тілінің тарихы	3	Тіл біліміне кіріспе	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: «Қазақ тілінің тарихы» пәні тілдің грамматикалық құрылысының тарихи дамуы туралы түсініктерін қалыптастырады. Бүгінгі тілдің фонетикалық, грамматикалық құрылымының осы күйге жету жолын, эволюциясын тарихи-салыстырма әдіс негізінде түсіндіреді. Қазақтың халық болу процесі кезіндегі тіл құрылымы, қазақ тілі грамматикалық құрылысының тарихи дамуы зерттеледі. Күтілетін нәтиже: Білу: - когнитология теориясының негіздерін; - таным мен ұғымдар жүйесінің байланысын; Меңгеру: теориялық талдау жасау; Дағды: Тілдің грамматикалық құрылысының тарихи дамуы туралы түсініктерін қалыптастырады. Бүгінгі тілдің фонетикалық, грамматикалық құрылымының осы күйге жету жолын, эволюциясын тарихи-салыстырма әдіс

					негізінде түсіндіреді. Қазақтың халық болу процесі кезіндегі тіл құрылымы, қазақ тілі грамматикалық құрылысының тарихи дамуы дағдыландырылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
2	Нормативті қазақ тілі	5	Тіл біліміне кіріспе	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Бұл пәнде нормативті қазақ тілінің фонетика, орфография, графика, орфоэпия, лексикология, морфология, сөзжасам, синтаксис, сөздердің байланысу формалары, тіркес түрлерін жетік меңгеру, сөз тіркесінің, оған тән белгілерін меңгеру бойынша мектеп бағдарламасында оқытылған мәселелер қамтылады. Теориялық білімді тәжірибемен ұштастыру көзделеді. Бұл пәнде нормативті қазақ тілінің фонетика, орфография, графика, орфоэпия, лексикология, морфология, сөзжасам, синтаксис, сөздердің байланысу формалары, тіркес түрлерін жетік меңгеру, сөз тіркесінің, оған тән белгілерін меңгеру бойынша мектеп бағдарламасында оқытылған мәселелер қамтылады. Теориялық білімді тәжірибемен ұштастыру көзделеді. Білу: - Білім алушылардың мектеп қабырғасында меңгерген білімдерін тиянақтай білуі; - сөз мағынасын терең түсіне білуі; - дыбыстарды және сөйлемдерді құрамына, құрылысына жалпы грамматикалық сауатты талдай білуі; Меңгеру: Сөйлемдерді дұрыс талдап, практикалық тұрғыдан меңгеріп, тіл салаларындағы ілгері білімді игеру, қоғамдық орындарда, зиялы ортада өзін педагогқа лайық ұстау білуге үйрететін сөйлеу этикеттерін, әдеби тіл нормаларын сақтап сөйлеу. Дағды: Бұл пәнде нормативті қазақ тілінің фонетика, орфография, графика, орфоэпия, лексикология, морфология, сөзжасам, синтаксис, сөздердің байланысу формалары, тіркес түрлерін жетік меңгеру, сөз тіркесінің, оған тән белгілерін меңгеру бойынша мектеп бағдарламасында оқытылған мәселелер қамтылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
2	Тіл мәдениетінің нормативтік аспектісі	5	Тіл біліміне кіріспе	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: «Тіл мәдениетінің нормативті аспектісі» пәні тілдегі бірізділік, тіл материалдарын нормалау, белгілі бір тәртіп, заңдылыққа бағындыру жүйесін қарастырады. «Тіл мәдениетінің нормативті аспектісі» пәні тілдің ішкі

					заңды жүйелерінің қалыптасуын, тілдің дыбыс жүйесін, сөз байлығын, сөз мағыналарын, тілдің грамматикалық құрылысының – заңды ерекшеліктерін дұрыс қолдануды негізге алады. Күтілетін нәтиже: Білу: - Сөз мағынасын терең түсіне білуі; - дыбыстарды және сөйлемдерді құрамына, құрылысына жалпы грамматикалық сауатты талдай білуі; - студенттердің мектеп қабырғасында меңгерген білімдерін тиянақтай білуі; Меңгеру: Сөйлемдерді дұрыс талдап, практикалық тұрғыдан меңгеріп, тіл салаларындағы ілгері білімді игеру, қоғамдық орындарда, зиялы ортада өзін педагогқа лайық ұстау білуге үйрететін сөйлеу этикеттерін, әдеби тіл нормаларын сақтап сөйлеу. Дағды: «Тіл мәдениетінің нормативті аспектісі» пәні тілдегі бірізділік, тіл материалдарын нормалау, белгілі бір тәртіп, заңдылыққа бағындыру жүйесін қарастырады. Тілдің ішкі заңды жүйелерінің қалыптасуын, тілдің дыбыс жүйесін, сөз байлығын, сөз мағыналарын, тілдің грамматикалық құрылысының заңды ерекшеліктерін дұрыс қолдануды негізге алады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
3	Оқу сауаттылық негіздері	5	Тіл біліміне кіріспе	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Мектептегі білім мазмұнын жаңарту және оқу үрдістерін жаңаша ұйымдастыру, педагогикалық негіздерін терең зерттеуді талап етеді. Күрделі мәтіндерді түсіну және түсіндіре білу, оқуды тұтас және тұтас емес мәтіндерді оқыту арқылы уақыт үнемдеу негізінде оқу сауаттылығының тиімді жолын ұсыну. Ғылыми әдебиеттерге талдау жасау, оқу сауаттылығын қалыптастырудың тиімді жолдарын ұсыну. Күтілетін нәтиже: Білу: Ғылыми әдебиеттерге талдау жасау, оқу сауаттылығын қалыптастыру. Меңгеру: Мәтіндерді оқыту арқылы уақыт үнемдеу негізінде оқу сауаттылығының тиімді жолын ұсыну. Дағды: Мектептегі білім мазмұнын жаңарту және оқу үрдістерін жаңаша ұйымдастыру, педагогикалық негіздерін терең зерттеуді талап ете отырып дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
3	Жазба жұмыстарының	5	Тіл біліміне	Жалпы тіл білімі	Қысқаша сипаттама: Жазба жұмыстарының түрлері мен оны өткізудің

	жаңаша негіздері		кіріспе		жолдарын қарастыру. Жазба жұмыстары және түрлері туралы толыққанды мәлімет беру, жазба жұмыстарын өткізу жолдарын қарастыру, жіберілетін кемшіліктерді түзету жолдарын іздеу. Күтілетін нәтиже: Білу: Ғылыми әдебиеттерге талдау жасау, оқу сауаттылығын қалыптастырудың тиімді жолдарын меңгеру. Меңгеру: Мәтіндерді оқыту арқылы уақыт үнемдеу негізінде оқу сауаттылығының тиімді жолын ұсыну. Дағды: Жазба жұмыстарының түрлері мен оны өткізудің жолдарын қарастыру. Жазба жұмыстар және түрлері туралы толыққанды мәлімет беру, жазба жұмыстарын өткізу жолдарын қарастыра отырып дағдыландыру. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
4	Шетел әдебиеті	5	Ежелгі дәуір әдебиеті	Қазіргі қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: «Шетел әдебиеті» тарихын оқыту – жеке дара халықтар мен ұлттардың тіршілік-болмысымен жете танысу және оны әдеби-мәдени даму аясында құрастыру. «Шетел әдебиеті» пәні антикалық, орта ғасырдағы және қайта өрлеу кезіндегі әдебиеттің болмыс-бітімі, даму ерекшелігін, көркемдік құндылығын студенттерге оқытуды негізге алады. Пән материалдарын жан-жақты меңгерту, көркем мәтінді талдай білуге дағдыландыру басты міндет. Күтілетін нәтиже: Білу: Антикалық дәуір әдебиеті, ежелгі дәуір әдебиетінің маңызы, ортағасырлық қайта өрлеу дәуірі әдебиеті, халық шығармашылығы туралы білуі керек. Меңгеру: Шетел әдебиетінің тарихы туралы ғылыми танымын қалыптастырады, теориялық талдауға үйренеді. Дағды: «Шетел әдебиеті» пәні антикалық, орта ғасырдағы және қайта өрлеу кезіндегі әдебиеттің болмыс-бітімі, даму ерекшелігін, көркемдік құндылығын оқытуды негізге алады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
4	Түркі халықтары әдебиеті	5	Ежелгі дәуір әдебиеті	Қазіргі қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: «Түркі халықтары әдебиеті» пәні – түркі халықтары әдебиеті тарихының кезеңдері, қалыптасуы, әлем әдебиетіндегі алатын орны, ақын-жазушылардың шығармалары жөнінде мәселелер кеңінен қарастырылады. Түркі халықтары әдебиетінен – түркі халықтар арасындағы тамырластықты зерделеу, еліміздің руханиятына ұқсас жағы, тарихи байланыс, дүниетанымы, мақсат-мүддесін

					айқындау. Туыстас түрік, қырғыз, қарақалпақ, өзбек, азербайжан хатықтарының құнды мұраларын төл әдебиетімізбен сабақтастыра қарастыру. Күтілетін нәтиже: Білу: Әлем әдебиетінің тарихы, антикалық дәуір әдебиеті, ежелгі дәуір әдебиетінің маңызы, ортағасырлық қайта өрлеу дәуірі әдебиеті, халық шығармашылығы туралы білуі керек. Меңгеру: Әлем әдебиетінің тарихы туралы ғылыми танымын қалыптастырады, теориялық талдауға үйренеді. Дағды: түркі халықтары әдебиеті тарихының кезеңдері, қалыптасуы, әлем әдебиетіндегі алатын орны, ақын-жазушылардың шығармалары жөнінде мәселелер кеңінен қарастырылып дағдыландырады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
5	Абайтану	5	XIX ғасыр әдебиеті	Қазіргі қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: «Абайтану» курсы студенттердің осы курсты игеру барысында алған білімдерін одан ары тереңдете түсуге, Абай өлеңдерінің, қара сөздерінің, поэмаларының және көркем аудармаларының ішкі табиғатын тану арқылы оларға ақын шығармашылығының көркемдік-эстетикалық мәнін кең ауқымда игертуді мақсат етеді. Сонымен қатар Абай шығармашылығының зерттелуі, ақын мұрасының игерілуі, жариялану тарихы меңгертіледі. Күтілетін нәтиже: Білу: - Абай өмір сүрген ортаны, заман көрінісін, қоғамдық жағдайды білу; Меңгеру: Ақын шығармашылығының нәр алған қайнар бұлақтарын білу; Дағды: Абай шығармашылығының зерттелуі, ақын мұрасының игерілуі, жариялану тарихы меңгерту, дағдыландыру. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
5	Әдеби өлкетану	5	XIX ғасыр әдебиеті	Қазіргі қазақ әдебиеті	Қысқаша сипаттама: Курс Абайдың ақындық айналасын, өңірдің ақын-жазушылар шығармашылығын, сол арқылы халықтың әдеби өміріне жаңа өрнек, тың өзгеріс әкелгендігін үйретуді мақсат етеді. Абайдың ақын шәкірттері Шәкәрім, Ақылбай, Мағауия, Көкбай Әріп, Уәйіс, Әрхам, Кәкітай сынды ақындардың өмірі мен шығармашылығы оқытылады. Абайдан кейінгі қазақ поэзиясы ақын салған дәстүрмен дамуы әдебиетіміздегі ақындық мектептің қалыптасқандығын

					айқындайды. Күтілетін нәтиже: Білу: -Туған өлке топырағында өскен ірі әдебиет тұлғаларының мұраларын зерттеу; - Абайдың ақындық дәстүрі мен қазақ әдебиеті тарихын байланыстыра білу. Меңгеру: Абайдың ақын шәкірттері өмірі мен шығармашылығын танып білу. Дағды: Абайдың ақын шәкірттері Шәкәрім, Ақылбай, Мағауия, Көкбай, Әріп, Уәйіс, Кәкітай сынды ақындардың өмірі мен шығармашылығы оқытылады. Абайдан кейінгі қазақ поэзиясы ақын салған дәстүрмен дамуы әдебиетіміздегі ақындық мектептің қалыптасқандығын айқындалып, дағдыландырылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
6	Қазақ тілін жаңа технологиямен оқыту әдістемесі	5	Қазақ тілін оқыту әдістемесі	Өндірістік (педагогикалық практика), Қорытынды аттестаттау	Қысқаша сипаттама: Оқу-әдістемелік құралдарды оқып-талдау, баға беру, тиімді әдістемелік кешендерді таңдай білу, оларды практикада қолдана білу дағдыларын қалыптастыру. Қазақ тілі бойынша талдаудың негізгі түрлерін ажырату; қазақ тілі пәнін жаңа инновациялық технологиялар арқылы оқыту әдістемесін ғылыми тұрғыдан зерттеп-тану қабілеттерін дамыту. Күтілетін нәтиже: Білу: - әдістеме ғылымының өзекті мәселелерін; - оқытудың принциптері мен міндеттерін; Меңгеру: - оқытудың түрлерін; - көрнекті ғалым-әдіскерлердің мұрасын. Дағды: Оқу-әдістемелік құралдарды оқып-талдау, баға беру, тиімді әдістемелік кешендерді таңдай білу, оларды практикада қолдана білу дағдыларын қалыптастыру. Қазақ тілі бойынша талдаудың негізгі түрлерін ажырату. Қазақ тілі пәнін жаңа инновациялық технологиялар арқылы оқыту әдістемесін ғылыми тұрғыдан зерттеп-тану қабілеттерін дамыта отырып дағдыландырылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
6	Қазақ әдебиетін жаңа технологиямен оқыту әдістемесі	5	Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі	Өндірістік (педагогикалық) практика, Қорытынды аттестаттау	Қысқаша сипаттама: Пәндерді оқып-үйрену барысында білім алушылар модульдік, интеграцияланған оқыту, сын тұрғысынан ойлау және т.б. түсініктермен танысады. Әдістемелік ғылымның өзекті мәселелері, жаңа білім беру технологияларын оқытудың принциптері мен мақсаттары тереңдетіліп қарастырылады, жетекші ғалым -

					әдіскерлер еңбектері пайдаланылады. Күтілетін нәтиже: Білу: - әдістеме ғылымының өзекті мәселелерін; - оқытудың принциптері мен міндеттерін; - бағалау әдістерін. Меңгеру: - оқытудың түрлерін; - көрнекті ғалым-әдіскерлердің мұрасын; - бағалаудың өлшемдік түрлерін. Дағды: Пәндерді оқып-үйрену барысында білім алушылар модульдік, интеграцияланған оқыту, сын тұрғысынан ойлау және т.б. түсініктермен танысады, үйреніп дағдыланады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
7	Пунктуацияны оқыту әдістемесі	3	Қазақ тілін оқыту әдістемесі	Өндірістік (педагогикалық практика), қорытынды аттестаттау	Қысқаша сипаттама: Пән бойынша оқу сабақтарында тілдің жүйелі өзгеретін құбылыс екендігін есепке ала отыра оқыту әдістемесінің тарихы, әдіс – тәсілдері, пунктуация теориясы, жазудың жалпы ережелері, емле және пунктуация ережелері, қазақ пунктуациясы және сауатты жазу дағдыларын қалыптастырудың ғылыми-теориялық негіздері, пунктуацияның мектепте оқытылу жүйесі, қазақ тыныс белгілерін оқытудың зерттелуі, пунктуацияны оқытудың лингвистикалық негіздері оқытылады. Күтілетін нәтиже: Білу: - орфография мен пунктуация ережелерін; - орфографияның негізгі принциптерін. Меңгеру: Орфография мен пунктуация ережелерін меңгеріп жазу тәжірибесін қазақ орфографиясы принциптеріне сүйеніп және осы принциптерге сәйкес жасалған емле қағидаларын дұрыс пайдалануы; Дағды: Пән бойынша оқу сабақтарында тілдің жүйелі өзгеретін құбылыс екендігін есепке ала отыра оқыту әдістемесінің тарихы, әдіс – тәсілдері, пунктуация теориясы, жазудың жалпы ережелері, емле және пунктуация ережелері, қазақ пунктуациясы және сауатты жазу дағдыларын қалыптастырудың ғылыми-теориялық негіздері, пунктуацияның мектепте оқытылу жүйесі, қазақ тыныс белгілерін оқытудың зерттелуі, пунктуацияны оқытудың лингвистикалық негіздері оқытылып, дағдыландырылады. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік

7	Көркем мәтінді оқыту әдістемесі	3	Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі, қазақ тілін оқыту әдістемесі	Өндірістік (педагогикалық практика), қорытынды аттестаттау	Қысқаша сипаттама: Курс болашақ мұғалімдердің бойына әсіресе, сөйлеу құралын және айтылатын ойдың формасы мен мазмұнының күрделі құрылымдық бірлігі ретінде көркем мәтін мағынасын жеткізу және меңгеруге бағытталған коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыруға арналған. Аяқталған мәтін аясында қолданылатын мәнерлеу құралдарының өзара байланысы мен өзара тәуелділігін, мазмұнын қалыптастыратын барлық материалдық сигналдарды есепке алу міндеттемесі –мұның барлығы көркем шығарманың тереңдігі, әсерлілігі, идеялық- тақырыптық мазмұны сонымен қатар жеткілікті интерпретация және талдау жасауға көмектесетін факторлар. Күтілетін нәтиже: Білу: - Көркем мәтінді оқыту; - сатылай кешенді талдау. Меңгеру: Көркем шығарма тілінің лексика-семантикалық қабаттары және олардың қолдану ерекшеліктерін. Дағды: Курс болашақ мұғалімдердің бойына әсіресе, сөйлеу құралын және айтылатын ойдың формасы мен мазмұнының күрделі құрылымдық бірлігі ретінде көркем мәтін мағынасын жеткізу және меңгеруге бағытталған коммуникативтік құзыреттілікті қалыптастыруға дағдыландыру. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
8	Мектепте әдеби-теориялық ұғымдарды оқыту әдістемесі	3	Қазақ әдебиетін оқыту әдістемесі	Өндірістік (педагогикалық практика), Қорытынды аттестаттау	Қысқаша сипаттама: Курс барысында студенттер әдеби және теориялық ұғымдарды, әдеби туынды ерекшеліктерін, прозалық және поэзиялық шығармаларды оқыту әдістемесін, әдістемелік ғылымның өзекті мәселелерін, оқытудың принциптері мен міндеттерін, оқыту әдістерін және теориялық ұғымдарды оқыту технологиясымен танысады. Күтілетін нәтиже: Білу: әдістеме ғылымының өзекті мәселелерін. Меңгеру: теориялық ұғымдарды оқыту технологияларын. Дағды: Курс барысында әдеби және теориялық ұғымдарды, әдеби туынды ерекшеліктерін, прозалық және поэзиялық шығармаларды оқыту әдістемесін, әдістемелік ғылымның өзекті мәселелерін, оқытудың принциптері мен міндеттерін, оқыту әдістерін және теориялық ұғымдарды оқыту технологиясымен танысады.

					Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік
8	Грамматиканы оқыту әдістемесі	3	Қазақ тілін оқыту әдістемесі	Өндірістік (педагогикалық практика), қорытынды аттестаттау	Қысқаша сипаттама: Грамматиканы оқыту әдістемесін оқып үйрену барысында тіл үйрену барысында грамматиканың айрықша рөлі грамматика қажетті база болып табылады, онсыз оны тілдің толық қолданылуы байланыс құралы ретінде пайдалану мүмкін емес екенін ұмытпаған жөн. Ана тілінің грамматикасы тасымалдаушының санасына енеді және тек рефлексия арқылы жүзеге асырылады (мәселе туындайды: дұрыс айтқандық қалай?). Грамматиканы үйрену кезінде мұғалім тілдерді қолданудың формалары мен ережелерін автоматты түрде қолдану дәрежесіне жеткізу үшін суперэтска бар. бейсаналық салаға айналды. Грамматика, белгілі болғандай, тілдің грамматикалық құрылымының кіші жүйелері деп аталатын морфология, синтаксис және сөзді қалыптастырудан тұратын ресми жүйе. Фонетика мен лексиканы меңгермей, адам грамматиканы өз сөзінде білу мүмкін емес. Күтілетін нәтиже: Білу керек: – Тіл білімі жөніндегі материалдардың мазмұнына қарай әдіс-тәсілдерді таңдай білу; Игеру керек: – Әдістемеде қолданылып келген кейбір ереже, анықтама түсініктер, терминдерді нақтылап, саралап көрету. Дағды: Грамматика, белгілі болғандай, тілдің грамматикалық құрылымының кіші жүйелері деп аталатын морфология, синтаксис және сөзді қалыптастырудан тұратын ресми жүйе екендігін дағдыландыру. Құзыреттілік: Арнайы құзіреттілік

**6B01707 «Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы бойынша
ТАҢДАУ ПӘНДЕРІНІҢ ТІЗІМІ**

Оқуға түскен жылы – 2023

№	Пәндер атауы	Пәндер коды	Кредит саны	Семестр
1. Базалық пәндер				
1	Таңдау компоненті 1			3
	Тіл біліміне кіріспе	TBK 2214	5	
	Тіл теориясы	TT 2214	5	
2	Таңдау компоненті 2			3
	Халық ауыз әдебиеті	HAA 2215	5	
	Фольклористика тарихы	FT 2215	5	
3	Таңдау компоненті 3			4
	Әдебиеттануға кіріспе	AK 2216	5	
	Қазіргі әдеби үрдіс	KAY 2216	5	
4	Таңдау компоненті 4			4
	Қазіргі қазақ тілінің фонетикасы	KKTF 2217	5	
	Түркі тілдерінің салыстырмалы фонетикасы	TTSF 2217	5	
5	Таңдау компоненті 5			4
	Ежелгі дәуір әдебиеті	EDA 2218	5	
	Ежелгі жыр аңыздар	EZhA 2218	5	
6	Таңдау компоненті 6			5
	Қазіргі қазақ тілінің лексикологиясы	KKTL 3219	5	
	Қазақ тілінің семантикасы	KKTS 3219	5	
7	Таңдау компоненті 7			5
	Хандық дәуір әдебиеті	HDA 3220	6	
	Қазақтың билер мен шешен-ділмәрлары	KBShD 3220	6	
8	Таңдау компоненті 8			6
	XIX ғасыр әдебиеті	Ade 3222	6	
	Зар заман әдебиеті	ZZA 3222	6	
9	Таңдау компоненті 9			6
	Қазіргі қазақ тілінің морфологиясы	KKTM 3223	6	
	Қазақ тілінің марфемикасы	TZhSZhK 3223	6	
10	Таңдау компоненті 10			6
	Қазіргі қазақ тілінің сөзжасамы	KKTS 3224	5	
	Қазақ тілінің тарихи сөзжасам жүйесі	KKTSZh3224	5	
11	Таңдау компоненті 11			7
	Қазіргі қазақ тілінің синтаксисі	KKTS 4225	5	
	Қазақ тіліндегі синтаксистик парадигмалар	STM 4225	5	
12	Таңдау компоненті 12			7
	XX ғасыр басындағы қазақ әдебиеті	KA 4226	5	
	Алаш әдебиеті	ADBA 4226	5	
13	Таңдау компоненті 13			7
	Қазіргі қазақ әдебиеті	KKA 4227	5	
	Тәуелсіздік жылдардағы қазақ әдебиеті	TZhKA 4227	5	
14	Таңдау компоненті 14			7
	Жалпы тіл білімі	ZhTB 4228	5	
	Әлем тіл білімінің жаңа бағыттары	TBT 4228	5	

2. Кәсіптендіру пәндері				
1	Таңдау компоненті 1			4
	Қазақ тілінің тарихи грамматикасы	KTTG 2306	3	
	Қазақ тілінің тарихы	KGDT 2306	3	
2	Таңдау компоненті 2			5
	Нормативті қазақ тілі	NKT 3307	5	
	Тіл мәдениетінің нормативті аспектісі	PKT 3307	5	
3	Таңдау компоненті 3			6
	Оқу сауаттылық негіздері	OSN 3308	5	
	Жазба жұмыстарының жаңаша негіздері	ZhZhZhN 3308	5	
4	Таңдау компоненті 4			6
	Шетел әдебиеті	ShA3309	5	
	Түркі халықтары әдебиеті	AAT 3309	5	
5	Таңдау компоненті 5			7
	Абайтану	Aba 4310	5	
	Әдеби өлкетану	AO 4310	5	
6	Таңдау компоненті 6			7
	Қазақ тілін жаңа технологиямен оқыту әдістемесі	KTZhTOA 4311	5	
	Қазақ әдебиетін жаңа технологиямен оқыту әдістемесі	KAZhTOA 4311	5	
7	Таңдау компоненті 7			8
	Пунктуацияны оқыту әдістемесі	POA 4312	3	
	Көркем мәтінді оқыту әдістемесі	KMOA 4312	3	
8	Таңдау компоненті 8			8
	Мектепте әдеби-теориялық ұғымдарды оқыту әдістемесі	MATUOA 4313	3	
	Грамматиканы оқыту әдістемесі	GOA 4313	3	